

STANOVISKO HLAVNÉHO KONTROLÓRA OBCE ČAKA K NÁVRHU ROZPOČTU OBCE NA ROK
2023 A K VIACROČNÉMU ROZPOČTU NA ROKY 2024 A 2025

Vypracoval: JUDr. Marek Keller
Dňa 5.12.2022

V zmysle § 18f, odsek 1, písmeno c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“) predkladám odborné stanovisko k návrhu rozpočtu obce Čaka na rok 2023 a k viacročnému rozpočtu na roky 2024 -2025 (ďalej len *návrh rozpočtu*).

Pri spracovaní môjho stanoviska som vychádzal z posúdenia predloženého návrhu rozpočtu z hľadiska zákonnosti, metodickej správnosti jeho zostavenia a predloženia ako aj reálnosti ekonomických východísk predpokladaných v rozpočte.

ZÁKONNOSŤ PREDLOŽENÉHO NÁVRHU

Návrh rozpočtu má byť spracovaný v súlade so všeobecnými záväznými predpismi, konkrétne:

- Zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy“)
- Zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy“)
- Čl. 9 ods. 1 Ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti (ďalej len „ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti“)

Návrh rozpočtu má zohľadňovať aj príslušné ustanovenia:

- Zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov
- Zákona č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve v znení neskorších predpisov
- ostatných súvisiacich všeobecne záväzných právnych predpisov

Návrh rozpočtu bol zverejnený spôsobom v obci obvyklým (zverejnený na úradnej tabuli obce, ako aj na webovom sídle obce) dňa 29.11.2022. Obec si splnila povinnosť v zmysle § 34 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) a zverejnila dňa 1.12.2022 rozpočet aj na elektronickej úradnej tabuli na cuet.slovensko.sk. Do budúcnosti však odporúčam zverejniť dokument v rovnaký deň ako je zverejnený na úradnej tabuli a webovom sídle obce, uvedená povinnosť vyplýva z § 34 ods. 4 zákona o e-Governmente. Termín zasadnutia OZ na ktorom sa má schvaľovať rozpočet ešte nie je určený, vzhľadom na § 9 ods. 2 zákona o obecnom zriadení možno uviesť, že najskorší termín na ktorom sa môže schváliť rozpočet je 14.12.2022.

V zmysle § 4 ods. 1 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, rozpočet obce predstavuje základný nástroj finančného hospodárenia obce. Rozpočet obce vyjadruje samostatnosť jej hospodárenia.

V súlade s čl. 9 ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti obce zostavujú svoj rozpočet na tri rozpočtové roky, pričom súčasťou návrhu rozpočtu je aj schválený rozpočet na bežný

rozpočtový rok, údaje o očakávanej skutočnosti bežného rozpočtového roka a údaje o skutočnom plnení rozpočtu za predchádzajúce dva rozpočtové roky.

V zmysle § 4 ods. 5 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, rozpočet obce obsahuje aj zámery a ciele ktoré bude obec realizovať z výdavkov rozpočtu obce (program obce), ak obecné zastupiteľstvo obce s počtom obyvateľov do 2 000 nerozhodne o neuplatňovaní programového rozpočtovania. Obecné zastupiteľstvo Čaka rozhodlo o **neuplatňovaní programového rozpočtovania uznesením č. 121 zo dňa 21.12.2021.**

Viacročný rozpočet ako strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky obce je tvorení:

- a) rozpočtom obce na príslušný rozpočtový rok
- b) rozpočtom obce na rok nasledujúci po príslušnom rozpočtovom roku
- c) rozpočtom obce na rok nasledujúci po roku, na ktorý sa zostavuje rozpočet podľa písmena b)

Vzhľadom na § 9 ods. 4 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, príjmy a výdavky rozpočtov uvedených v písm. b) a c) **nie sú záväzné** (rozpočet na rok 2024 a 2025).

Vnútorne členenie návrhu rozpočtu je v súlade s § 10 ods. 3 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy na:

- a) bežné príjmy a bežné výdavky (ďalej len "bežný rozpočet")
- b) kapitálové príjmy a kapitálové výdavky (ďalej len "kapitálový rozpočet")
- c) finančné operácie.

A. BEŽNÝ ROZPOČET

Rozpočtové roky	2023	2024	2025
Bežné príjmy	641 748	660 224	696 749
Bežné výdavky	637 560	655 475	691 485
Rozdiel	4 188	4 749	5 264

B. KAPITÁLOVÝ ROZPOČET

Rozpočtové roky	2023	2024	2025
Kapitálové príjmy	14 726,58	0	0
Kapitálové výdavky	50 000	0	0
Rozdiel	- 35 273,42	0	0

C. FINANČNÉ OPERÁCIE

Rozpočtové roky	2023	2024	2025
Príjmové fin. operácie	35 273,42	0	0
Výdavkové fin. operácie	4 188	4 188	4 188
Rozdiel	31 085,42	- 4 188	- 4 188

Bežný rozpočet na rok 2023 je zostavený ako prebytkový s **prebytkom 4 188 €**. Kapitálový rozpočet je zostavený ako schodkový. Schodok kapitálového rozpočtu bude hrađený prebytkom bežného rozpočtu a prebytkom rozpočtu finančných operácií.

Celkový rozpočet vrátane rozpočtu finančných operácií je plánovaný ako **vyrovnaný**.

Rozpočty na roky 2023 a 2024 sú zostavené ako prebytkové.

Celkovo možno skonštatovať, že rozpočty na rok 2023 až 2025 spĺňajú zákonné požiadavky kladené na rozpočet v zmysle § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy¹.

PRÍJMOVÁ ČASŤ ROZPOČTU

A. Rozpočet bežných príjmov

Návrh rozpočtu bežných príjmov na rok 2023 je nastavený vo výške 641 748 € čo predstavuje zníženie rozpočtu bežných príjmov oproti očakávanej skutočnosti aktuálneho roka (671 183,10 €) o 29 435,10 €. Zníženie oproti očakávanej skutočnosti je z dôvodu nižšieho očakávaného príjmu z cudzích zdrojov – granty a transfery ekonomická klas. 300 (v priebehu roku možno očakávať zvýšenie rozpočtu v uvedenej hlavnej kategórii ekonomickej klasifikácie) z dôvodu nerozpočtovania bežných príjmov rozpočtovej organizácie, z dôvodu nižšie nastavených príjmov z poplatkov za služby a z nerozpočtovania príjmu zo stravného (podpoložka EK 223 003) nakoľko v roku 2022 už nebudú zamestnancom poskytované stravné lístky, ale finančný príspevok a teda zamestnanci nebudú prispievať 45% hodnoty stravného lístka, ktorý sa účtoval na uvedenej podpoložke.

Návrh rozpočtu na rok 2023 počíta s podielovými daňami vo výške 300 963 €, čo predstavuje zvýšenie oproti očakávanej skutočnosti aktuálneho roka uvedenej v návrhu rozpočtu o 11 630 €. Očakávaná skutočnosť aktuálneho roka vychádza zo septembrovej prognózy Výboru pred daňové prognózy. Rozpočet príjmu z podielových daní na rok 2023 (300 963 €) je rovnako nastavený na posledný odhad Výboru pre daňové prognózy. K dátumu zostavovania rozpočtu ako aj stanoviska k návrhu rozpočtu neboli zverejnené MFSR východiskové štatistické údaje a rozpočtované podiely obcí a VÚC na výnose dani z príjmu FO pre rok 2023. Odhad teda počíta s prerozdeľovacími pomermi na úrovni roku 2022 a možno preto predpokladať, že konečná prognóza MF SR bude mierne rozdielna. Prerozdeľovacie pomery závisia od troch ukazovateľov: počet obyvateľov, PPŽ – prepočítaný počet žiakov jednotlivými koeficientami podľa typu školského zariadenia, ako aj údaj počte osôb nad 62 rokov.

¹ Dňa 15.12.2022 nadobudne účinnosť novela zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, ktorá pre rok 2023 prinesie dočasné uvoľnenie rozpočtových pravidiel. Ustanovenia § 10 ods. 7 a 9 a ustanovenie § 17 ods. 2 obec nie je povinná uplatňovať do 31. decembra 2023, v tomto období obec tiež nie je povinná uplatňovať vo vzťahu k zabezpečeniu vyrovnanosti bežného rozpočtu ani ustanovenia § 12 ods. 3 a § 14 ods. 3. To neplatí vo vzťahu k zostaveniu rozpočtu na roky 2024 až 2026.

Obec v roku 2022 nezvyšovala sadzby miestnych daní, príjem z nich je teda nastavený podľa očakávanej skutočnosti aktuálneho roka.

B. Rozpočet kapitálových príjmov

V návrhu rozpočtu sa počíta s kapitálovými príjmami vo výške 14 726,58 € a to z nenávratného finančného príspevku z Ministerstva životného prostredia SR zastúpeného SIEA na projekt Zvyšovanie energetickej účinnosti existujúceho objektu obecného úradu Čaka (celkové oprávnené výdavky sú 112 527,98 € z toho spolufinancovanie obce je vo výške 5 626,40 €). Obec v roku 2022 dostala NFP vo výške 92 175 € a teda 14 726,58 € predstavuje zvyšok oprávnených výdavkov z NFP.

C. Príjmové finančné operácie

Príjmové finančné operácie sú navrhované vo výške 35 273,42 € a budú tvorené úverom na dofinancovanie kapitálových výdavkov súvisiacich s rekonštrukciou OcÚ (neoprávnené výdavky).

VÝDAVKOVÁ ČASŤ ROZPOČTU

A. Rozpočet bežných výdavkov

Návrh rozpočtu bežných výdavkov na rok 2023 je nastavený vo výške 637 560 €, čo predstavuje zvýšenie o 39 293 € oproti pôvodnému schválenému rozpočtu bežných výdavkov na rok 2022 (schválený rozpočet bez zmien) a zníženie o 9 329,76 € oproti očakávanej skutočnosti bežných výdavkov na rok 2022.

Plánovanie bežných výdavkov bolo poznačené tromi základnými východiskovými bodmi a to zvyšovanie cien energií, zvyšovanie tarifných plátov zamestnancom vo verejnej správe v budúcom roku spolu o 17% a zvyšovanie cien niektorých služieb (napr. služby v oblasti nakladania s komunálnym odpadom).

Zásadné zmeny v návrhu rozpočtu bežných výdavkov na rok 2023 oproti predchádzajúcemu roku spočívajú najmä:

Vo funkčnej klasifikácii 01.1.1.1 - výkonné a zákonodarné orgány sa plánuje zvyšovanie výdavkov na mzdy. Zvyšovanie výdavkov na mzdy reflektuje prijaté nariadenie vlády SR ktoré prinesie zvýšenie tarifných plátov od 1.1.2023 o 7 % a následne od 1.9.2023 o 10 %, teda dokopy spolu o 17 %. Uvedenému zodpovedá aj adekvátne zvýšenie výdavkov na odvody. V danej funkčnej klasifikácii sa tiež počíta s odchodným pre zamestnankyňu, ktorá dosiahla dôchodkový vek.

Funkčná klasifikácia 01.7.0 transakcie verejného dlhu, obsahuje zvýšenie výdavkov na úroky z úveru. Navýšenie úrokov súvisí s projektom rekonštrukcie budovy OcÚ a nutnosti úhrady neoprávnených výdavkov projektu úverovými prostriedkami.

V roku 2023 sa počíta aj so zvýšenými výdavkami na zabezpečenie služieb v oblasti nakladania s odpadom (funkčná klasifikácia 05.1.0), predpokladané výdavky 14 300 € (obec v roku 2023 počíta s príjmom z poplatku za komunálny odpad vo výške 11 000 €). Zvyšovanie výdavkov nepremietlo zvýšenie cien ktoré prinesie nová zákonná povinnosť upravovať pred uložením zmesový komunálny odpad (ide predovšetkým o mechanicko-biologickú úpravu), uvedená zmena mala nadobudnúť účinnosť 1.1.2023, avšak bola odložená o rok a teda vo výdavkoch na služby súvisiace s nakladaním odpadov v roku 2024 môžeme očakávať ďalšie výrazné zvýšenie.

Rozpočet vo funkčnej klasifikácii 06.2.0 rozvoj obcí je zvýšený oproti očakávanej skutočnosti aktuálneho roka o 5 053,94 €. Rovnako ako aj vo funkčnej klasifikácii 01.1.1 aj tu sa počíta so zvýšenými výdavkami na mzdy odvody. Okrem toho sa v uvedenej funkčnej klasifikácii primietli aj výdavky na splácanie paušálu za zrekonštruovanie verejného osvetlenie (cca 6 500 €/rok) podpoložka EK 635006. Odporúčam presunúť uvedené výdavky do funkčnej klasifikácie 06.4.0 verejné osvetlenie.

Vo funkčnej klasifikácii 06.4.0 verejné osvetlenie sa nepočíta so zvyšovaním výdavkov na energie nakoľko v roku 2022 bolo verejné osvetlenie zrekonštruované a je predpoklad že znížená spotreba úsporných svietidiel vykryje rozdiel navýšených cien energií.

V rozpočte na kultúru (funkčná klasifikácia 08.2.0 Kultúrne služby) sa počíta s úsporou viac ako 6 000 € oproti očakávanej skutočnosti aktuálneho roka. Rozpočet je však zatiaľ navrhnutý bez kultúrnej akcie Oldies party (podpoložka 637004 všeobecné služby).

Značnú časť bežných výdavkov tvoria výdavky na školskú oblasť. Výdavky na prenesený výkon štátnej správy v školstve t. j. výdavky na I. a II. stupeň Základnej školy sú kryté príjmami – transferom a teda negatívne neovplyvňujú rozpočet. Výdavky na originálne školské kompetencie (MŠ, ŠJ, ŠKD) sú kryté príjmom z podielových daní (vlastných príjmov obce) a v rozpočte na rok 2023 sú nastavené vo výške 105 666 €. K dátumu zostavenia návrhu rozpočtu a stanoviska neboli k dispozícii údaje potrebné na vypočítanie časti pripadajúcej na originálne školské kompetencie z podielových daní (východiskové štatistické údaje a podiel obcí na výnose DPFO zverejňovaných MF SR) a teda nie je možné ani presne určiť koeficient. Je potrebné však podotknúť, že prepočty podielu pre originálne školské kompetencie sú iba orientačného charakteru a nezaväzujú obec k poskytnutiu uvedenej časti z podielových daní.

B. Rozpočet kapitálových výdavkov

Kapitálové výdavky sú navrhované vo výške 50 000 € a to na projekt rekonštrukcie budovy OcÚ (z toho 14 726,58 € bude hrazené zo zvyšnej časti NFP). Zvyšné kapitálové výdavky budú kryté úverovými prostriedkami.

C. Výdavkové finančné operácie

Obec v roku 2023 počíta so splatením istiny úveru vo výške 4 188 €.

ZÁVER – ZHRNUTIE

Návrh viacročného rozpočtu Obce Čaka na roky 2024 – 2025 a návrh rozpočtu Obce na rok 2023 rešpektuje právne normy a procesné podmienky súvisiace s prípravou rozpočtu Obce. A teda odporúčam po prerokovaní schváliť rozpočet na rok 2023 a zobrať na vedomie rozpočet na roky 2024 a 2025.

V Čake dňa 5.12.2022

.....
(Hlavný kontrolór obce Čaka)